

УДК 811.1/2 + 37.01 + 140.8 (477)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.6/27.204648>

Костянтин КОРСАК,
orcid.org/0000-0001-7715-9720
доктор філософських наук, професор,
професор кафедри іноземних мов та соціально-гуманітарних дисциплін
Київського медичного університету
(Київ, Україна) kvkorsak@gmail.com

Лариса ЛЯШЕНКО,
orcid.org/0000-0002-6860-8552
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов математичних факультетів
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(Київ, Україна) larnik1881@gmail.com

АРХЕОМЕТРИЯ І НООІСТОРІЯ ПОЯСНЮЮТЬ КЛЮЧОВУ РОЛЬ ПРАЩУРІВ УКРАЇНЦІВ У ФОРМУВАННІ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКОГО МОВНОГО І КУЛЬТУРНОГО СВІТУ

У статті на основі новітніх досягнень археометрії, нооісторії та інших природничих і гуманітарних ноонаук запропонована нова теорія появи сім'ї індоєвропейських мов. Вона пояснює причини неуспіху попередніх теорій лінгвістів-компаративістів та істориків відсутністю точних фізичних датувань та хімічних і генетичних аналізів знахідок археологів. Автори, спираючись на археометрію, палеогенетику та нооісторію, розкривають визначну роль пращурів українців у винайденні у Східній Анатолії землеробства і скотарства та їх поширенні аж до Атлантики. Обравши для Вітчизни місце на лісостепових пенепленних чорноземах, об'єднавшись із мисливцями-аріями, сформували народ трипільців. Вони активно шукали мідні руди, перші одомашнили коня, винайшли колісний транспорт, організували гігантський економічний простір Великого Трипілья (ВТ) на основі поєднання мідних шахт Каргали, «країни міст» та інших аграрних зон. Багато століть з Великого Трипілья поширювалися виробничі терміни (хмара тегів), що ввійшли в усі індоєвропейські мови. Лінгвісти й історики помилково ввели поняття «протоіндоєвропейська мова» (ПІЄМ), що стало фатальною помилкою. Великотрипільська «хмара тегів» без перешкод оволодівала навіть теренами ворожих племен, які також мали потребу у високих технологіях. Велике Трипілья розпалося під впливом «вулканічної зими», спричиненої вибухом вулкана Санторін. Це й стало поштовхом для переселень аріїв та інших народів із багатьма мовними й економічними наслідками. У результаті сформувався загальновідомий Індоєвропейський простір, а весь процес має всі підстави називатися «першим одуховленням світу», розпочатого праукраїнцями.

Ключові слова: археометрія, нооісторія, винахід землеробства, Велике Трипілья (ВТ), теорії походження індоєвропейських мов, тегі, лексична хмара тегів із ВТ, утворення сім'ї індоєвропейських мов.

Kostiantyn KORSAK,
orcid.org/0000-0001-7715-9720
Doctor of Philosophy, Professor,
Professor of the Department of Foreign Languages and Social Sciences and Humanities
Kyiv Medical University
(Kyiv, Ukraine) kvkorsak@gmail.com

Larysa LYASHENKO,
orcid.org/0000-0002-6860-8552
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of Foreign Languages Department of Mathematical Faculties
Taras Shevchenko National University of Kyiv
(Kyiv, Ukraine) larnik1881@gmail.com

ARCHEOMETRY AND NOOHISTORY EXPLAIN THE KEY ROLE OF THE UKRAINIAN ANCESTORS IN FORMATION OF INDO-EUROPEAN LINGUISTIC AND CULTURAL WORLD

In the article on the basis of achievements of archaeometry, noohistory and other natural and humanitarian noosciences the new theory of formation and distribution of Indo-European family of languages is offered.

It explains the failure of previous theories because of the lack of archaeometry and noohistory – accurate chronologies, chemical and genetic analyzes of organic and inorganic archaeological finds. Achievements of geneticists, physicists and other scientists on the renewal of agriculture and animal husbandry appearance are suggested. Authors proved that Ukrainians are direct descendants of those who created productive agriculture in the Middle East. Having chosen the place for Motherland on the black soil and having joined with Aryan hunters, they formed the Trypillians. They are the only in the world who domesticated horse, invented the wheeled transport, organized a giant economical area of Great Trypillia based on a combination of copper mines Karhaly, “country towns” and other agricultural areas. A cloud of tags had been growing for thousands of years (historians called it “Proto-Indo-European Language” (PIEL) by mistake, and cultural and economic influence on Eurasia. Due to the influence of the Great Tripillia, Indus (Harappa) civilization grew and the population of Mohenjo-Daro received a share of the genes of the European peoples. Great Trypillia disappeared suddenly under the attack of “volcanic winter” – Santorini volcano explosion. It promoted the famous Aryan migrations (or Trypillians) with many linguistic, cultural and economic consequences. It was the first global gift of the Ukrainians to all Indo-European (the first Spiritual Awakening). It changed the world and provides human progress up to now.

Key words: archaeometry, noohistory, invention of agriculture, Great Trypillia (GT), Indo-European languages, GT cloud tags, formation of Indo-European languages family.

Постановка проблеми. Стаття спирається на останні досягнення археометрії, нооісторії та інших молодих наук. Перший термін поширений на Заході й означає використання ізотопних, хімічних і генетичних аналізів викопних артефактів, а другий ми пропонуємо як набагато ширше поняття, яке поза щойно вказаними аналізами включає застосування до вивчення поведінки і результатів діяльності людей у всі часи досягнень багатьох наук – від етології до нейромолекулярної біології та квантової когнітології.

Мета статті полягає в поширенні нових фактологічних досягнень археометрії та нооісторії, а авторські завдання концентруються на потребі максимального поширення нових фактів, які доводять ключову роль наших віддалених пращурів у формуванні та поширенні сім’ї індоєвропейських мов, виникненні всієї індоєвропейської культури (ми ризикнемо запропонувати для всього цього такий термін-узагальнення – *перше одуховлення світу*).

Виклад основного матеріалу. У методологічному аспекті вибір мети і завдань примушує нас спиратися не на класичні досягнення з часів грецької Античності, а на віднайдені впродовж останнього півстоліття результати ізотопних і генетичних вимірів разом із відкриттями багатьох молодих наук.

Відзначимо, що археометрія та палеогенетика більш розвинені на Заході, а в Україні видання із цих тем існувало всього два роки й змушене було перетворитися на вебзбірник (Ел. ресурс, 2020). Загалом, матеріали наших науковців стосуються зазвичай минулого теренів від Дніпра до Вісли, а автори статей у закордонних журналах, подібних до грецького “Mediterranean Archaeology and Archaeometry” чи оксфордського “Archaeometry”, не цікавляться давніми подіями «у степах України».

Побудуємо наш виклад на основі рис. 1 з багатьма новими фактами. Його основу становлять накопичені європейськими й іншими науковцями дані про походження продуктивного землеробства і скотарства на Близькому Сході та їх подальше поширення шляхом демографічного розселення в західному напрямку (Даймонд та ін., 2009). Ми доповнили «зарубіжну схему» руху землеробства найновішою інформацією, яка необхідна нам для пояснення виникненні сім’ї з майже 450 сучасних і відмерлих мов, що мають надто багато спільного з нашою мовою.

Корисно нагадати, що тема походження і поширення індоєвропейських мов належить до центральних проблем порівняльного мовознавства. Понад два століття тому британський юрист-поліглот У. Джонс у Калькутті для успіху на місці праці у Верховному суді Бенгалії вирішив вивчити історію і культуру Індії. Знайомлячись зі збіркою релігійних гімнів «Рігведою», він одразу виявив різке велику схожість санскриту не з однією, а з латиною і кількома тогочасними головними європейськими мовами. Упродовж десяти років він устиг створити багато найрізноманітніших наукових праць, ставши для всієї Європи «учителем з культури і природи Індії».

Така висока подібність мов на розділених тисячами кілометрів землях пізніше постійно інтригувала науковців Європи, які висловили припущення про існування первинної протоіндоєвропейської мови (далі – ПІЄМ). Очевидно, що за два повних століття накопичилося багато великих і малих публікацій на тему походження індоєвропейських мов і можливого розташування їхньої колиски – зони життя того народу-племені, який користувався ПІЄМ і якимось дивом спромігся поширити її на колосальні простори між китайськими пустелями, Гімалаями й Атлантикою.

Усього різноманітних варіантів розташування «колиски» ПШМ науковці запропонували багато десятків, але не дійшли згоди і навіть не ризикували висловлювати пояснення того, як ця «первинна мова» з «непереборною силою» (Болтер, 2016) і без пролиття рік крові поширювалася на території перебування ворожих народів і племен.

Нам час у стислому вигляді викласти факти і докази, що пояснюють найбільш імовірну давню історію індоєвропейських мов.

1. Усе розпочалося з винаходу рільництва не у вологій і родючій у ті часи Сахарі, а у східній частині Середземноморської зони. Для точної орієнтації в часі наші пращури спорудили кільцеву пригоризонтну храм-обсерваторію на анатолійському горбі Гьобеклі-Тепе (мал. 1). Цей винахід нащадки перших землеробів пізніше повторювали чи в каменях Стоунхенджу, чи в конусних горбиках південночорнігівської Безводівки, чи в кільцевому поселенні з назвою «Аркаїм» на Південному Уралі.

2. Підвищення народжуваності та брак легких для ручного обробки ґрунтів зумовили повільний (демографічний) дрейф піших хліборобів із насінням, одомашненими вівцями і козами аж до Атлантики.

3. Спершу наші пращури приблизно 9 тис. років тому оселилися в дельтах головних рік, що з півночі впадали у прісну Понтиду. Ці місця віддалені від Одеси і Миколаєва на 200–250 км

і вкриті солоною водою, що 7 150 років тому дуже повільно просочилася через вузесенький Босфор.

4. Вельми повільне зростання рівня Понтиди аж до її перетворення на Чорне море (можливо, що це стало витоком ідеї всеземного Потопу) примусило приземкуватих і міцних пращурів-аграріїв переселитися на чорноземи аж біля молдавських і українських височин.

5. На нових теренах невдовзі сформувався народ трипільців – результат вибору жінками високих і дужих мисливців-аріїв (Y-ДНК гаплогрупа R1a), які на шляху від Алтаю до українських пенепленів 40 тисяч років вдосконалювалися в полюванні на великих і небезпечних звірів.

6. Полум'яна закоханість (скульптурні й інші зображення жінок у Трипіллі емоційною досконалістю і красою на тисячі років випереджали свій час), рівність суспільних ролей обох статей, висока культура і розум (винайдення Гьобеклі-Тепе – незаперечний доказ цього), відсутність потягу до «вождівства» стали основою появи Трипільля – чи не першої на планеті розвиненої **пенепленної цивілізації**. Зауважимо, що поширене ототожнення терміна «цивілізація» з алювіальними суспільствами (Ніл, Месопотамія, Інд, Ганг та ін.) є, на жаль, неточним, бо технології зростали «не на мулі», а в пенепленах, де родючі чорноземи й інші ґрунти перекривали «корені» давніх гір, що містили безліч різноманітних руд і матеріалів. І спершу, і набагато пізніше

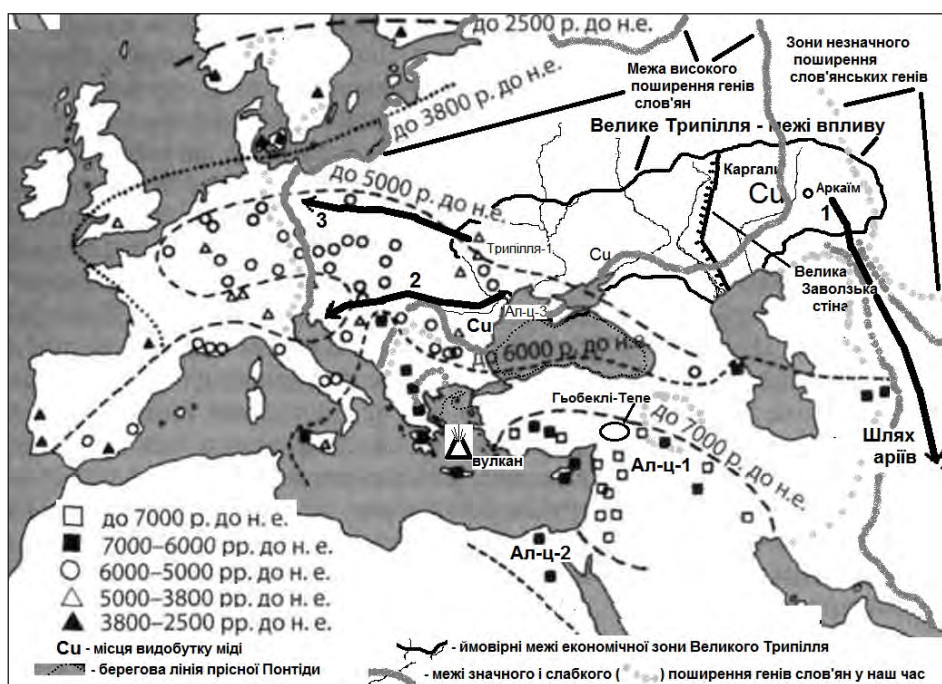

Рис. 1. До пояснення походження цивілізації Трипільля, економічної зони Великого Трипільля та її подальшої трансформації

технологічними інноваторами були народи пене-пленів, чії відкриття отримували «аллювіальники».

7. На південному сході Трипілля відбулося одомашнення дикого коня (тарпана) і виник вічний союз людини із цими потужними і дуже ніжними істотами (Даймонд, 2009). Невдовзі арії винайшли колесо, створили гужовий транспорт і поширили свій вплив все далі на Схід.

8. У ті часи найбільшою цінністю були вироби з металів, тому трипільці активно шукали мідні руди. Знахідки на Волині та Луганщині їх не задовольнили. Але у Приураллі їм пощастило відшукати величезне, мілке і «плоске» родовище Каргали, де пізніше вони викопали десятки тисяч сполучених між собою шахт (Черних, 2006). Для забезпечення їжею гірників і металургів наші пращури створили «ферми», як Аркаїм.

9. На основі наявних і досить перевірених датуваль ми можемо висловити переконаність у тому, що наші пращури із Трипілля завдяки зміні засад життєзабезпечення з рільничих на більш досконалі створили дуже велику й ефективну економічну зону між Карпатами і Західним Сибіром, для якої ми пропонуємо назву «*Велике Трипілля*» (далі – ВТ). Там до анатолійських аграрних слів додалися «технологічні терміни». Усе це ми називаємо «хмара тегів із ВТ». Ця хмара повільно і цілком успішно поширювалася за всіма азимутами через торгівлю, обміни, співпрацю. Колись ми висловили припущення, що поява міста Мохенджо-Даро і хараппської цивілізації (як і шумерської) зумовлена культурно-технологічним впливом Великого Трипілля. Ми невимовно зраділи тому факту, що вже перше дешифрування генів мешканців Мохенджо-Даро засвідчило їхню спорідненість не з найближчими західними сусідами, а з «максимально віддаленими європейцями» (Price, 2019). У вказаній публікації така спорідненість оголошена «повною загадкою». Ми пояснюємо це тим, що західні науковці (зокрема, фахівці з археометрії) переконані у двох гіпотезах: 1) степи і лісостепи не можуть народити жодної культури та цивілізації; 2) на схід від румунських Кукутенів тисячі років існували дикість і безлюддя. Проте на основі наведених даних є підстави стверджувати, що технологічний і людський вплив Великого Трипілля став імпульсом до появи Мохенджо-Даро й інших великих міст хараппської цивілізації.

10. На піку досягнень Великого Трипілля 3 600 років тому сталося велике нещастя – грандіозний вибух надвулкана Санторін в Егейському морі, що майже знищив крито-мікенську куль-

туру і викликав тривалу «пилову зиму». Злякані холодом і темрявою мешканці східної частини ВТ спалили міста, покинули все і помандрували на Південь (похід аріїв, що вказаний стрілкою 1 на рис. 1). Індія досить швидко стала світовим лідером у металургії, виникло письмо і санскрит – «найдосконаліша мова» (ми відтворили оцінку фахівця – У. Джонса). Висловимо переконання в тому, що «мегаміста» Трипілля є наслідком того, що трипільці раз на 40–50 років спалювали свої споруди, бо в умовах набагато теплішого клімату комахи з'їдали стовпи і перекриття, примушуючи наших пращурів поруч зі спаленим сільцем швидко будувати нове.

11. Інша частина населення Великого Трипілля не змогла перетнути Великий Кавказ і Чорне море, тому обрала рух на Захід (стрілки цих впливів, що огинали Карпати, вказані на рис. 1). Частина хліборобів лишилися вдома і пізніше страждали від нашеств'я хмар кінних кочівників.

Розпад ВТ прискорив формування індоєвропейського мовного і культурно світу, виникнення кількох монотеїстичних релігій, появу того, що ми називаємо «висока цивілізаційна мораль». З викладеного стає очевидною дуже висока тривалість формування індоєвропейських мов і відповідної культури та видатна роль наших пращурів у всіх цих подіях. Рештки високих українських технологій особисто бачив Геродот, про що й написав чесно, рекомендуючи для їх вивчення відвідати «Скіфію».

Наприкінці зазначимо, що існування вказаної на рис. 1 Великої Заволзької стіни є дискусійним питанням, але спорудити її в давні часи могло населення «промислового центру» Великого Трипілля. І ще одна гіпотеза: мораль і право у ВТ були настільки досконалими, що неминучі соціальні збурення вели не до тотальної громадянської війни, а до руху «невдах» на Південь і Схід (ми маємо на увазі шумерів і хетів).

Автори багатьох недавніх статей у головних західних виданнях облудно стверджували, що демографічний і культурний рух наших трипільських пращурів (вони їх назвали «ямниками») на Захід був «страшним геноцидом» (щоправда, дехто почав вибачатись, додаючи наприкінці новіших текстів визнання «відсутності трутів»).

Висновки. На закінчення висловимо переконання в необхідності максимальної підтримки археометричних і нооісторичних досліджень, оскільки саме факти дають змогу усунути більшу частину міфів і упереджень, що живлять багато сучасних локальних і глобальних конфліктів. Наша молодь повинна знати факти щодо

трипільського періоду життя українців і появи перших «великоросів» через тисячі років у результаті швидкого злиття чернігівських чоловічих генів і генів жіночої частини ріденького населення Вал-

дайської височини (ці факти нещодавно виявили самі росіяни, але не поспішають використовувати телебачення й інші засоби масової інформації для їх поширення).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Болтер М. Языковые войны. *В мире науки*. 2016. № 7. С. 82–89.
2. Даймонд Дж. Зброя, мікроби і харч: Витоки нерівностей між народами. Київ : Ніка-Центр, 2009. 488 с.
3. Черных Е. Философия металла. *В мире науки*. 2006. № 7. С. 62–69.
4. URL: <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/Archeology/Archeometry.html>.
5. Price M. Genome of nearly 5000-year-old woman links modern Indians to ancient civilization. *Archaeology, Asia/Pacific*. 2019. DOI:10.1126/science.aaz4027.

REFERENCES

1. Bolter, M. (2016) Yazykovyye voyny [Language wars]. *V mire nauki*. – *In the world of science*, 7. 82–89 [in Russian].
2. Daymond, Dzh. (2009) *Zbroya, mikroby i kharch: Vytoky nerivnostey mizh narodamy*. [Weapons, germs and food: Origins of inequalities between peoples]. K.: Nika-Tsentr. [in Ukrainian]
3. Chernykh, Ye. (2006). *Filosofiya metalla* [Philosophy of metal]. *V mire nauki*. – *In the world of science*, 7. 62–69 [in Russian]
4. Retrieved from <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/Archeology/Archeometry.html>.
5. Price, M. (2019) Genome of nearly 5000-year-old woman links modern Indians to ancient civilization. Posted in: *Archaeology, Asia/Pacific*. doi:10.1126/science.aaz4027 (URL: <https://www.sciencemag.org/news/2019/09/genome-nearly-5000-year-old-woman-links-modern-indians-ancient-civilization>).